

TRGOVSKI LIST

ČASOPIS ZA TRGOVINO, INDUSTRIJO

Uredništvo in upravnštvo je v Ljubljani, Gradsko štev. 17/1. — Dopisi se ne vračajo. — Številka pri naročniku za ozemlje SHS: letna K 180, za pol leta K 95, za četrt leta K 50, mesečno K 20, za inozemstvo mesečno K 10 več. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO IV.

LJUBLJANA, dne 29. oktobra 1921.

ŠTEV. 116.

Zunanja politika.

Karl Habsburški se je zopet pojavil na Madžarskem in je s tem prelomil svečano obljubo, da ne reflektira več na svoje nekdanje kronske pravice. Osrednja Evropa znova doživlja krizo, ki se na srečo bliža zadovoljivemu koncu. To pot je bila podoba resnejša, ker smo čuli glasove o Karlovih zaveznikih. Ko so antantne vojske zrušile habsburško moč, je več zatiranih narodov dobilo politično svobodo in je ustvarilo samostojne narodne države. Celo oni kompleksi, kjer je bila habsburška dinastija globoko zasidrana in je v širokih masah uživala simpatije, so odklonili njeno nadaljno gospodstvo, in ekscesar Karl je moral bežati preko granic. Medtem je doba po zlomu začela ustvarjati nove orientacije. — Trenotno navdušenje se je ohladilo, ker so težave dnevnih potreb državnega življenja začele motiti harmonijo prvih dni. In že so vstajali duhovi reakcije, katerih nazor ni mogel storiti koraka v nove razmere, ker so okameneli v starem habsburškem hlapčevstvu. Široko zasnovana propaganda je bila marljivo na delu, da se okoristi s težavami mladih držav, in uglaadi pregnancu vladarju vrnitev na zrušeni prestol. V stoletja segajoče zveze aristokratskih rodbin zapadne Evrope so v pariških in londonskih salonih neudrljivo predle svoje reakcionarne niti, in v francoskem senatu je legitimističen senator pred par meseci z govorniške tribune branil habsburško dinastijo.

Prvi poskus restavracije se je ponesrečil vsled diplomatske spretosti čehoslovaškega ministrskega predsednika Beneša ter vojaške pripravljenosti Jugoslavije. Da ni bila takrat naša vojska odločena, s silo orožja preprečiti evropski požar, bi bilo že o veliki noči človeštvo obsojeno na novo, brezmejno trpljenje. — Nevarnost je tedaj prešla, in vse nasledstvene države so si oddahnile, ko se je Karl Habsburg ob zasmehu avstrijskega prebivalstva vračal v prognanstvo. Tudi drugi poskus restavracije habsburške moči se je ponesrečil. To pot nas je navdajala

resna skrb za razvoj dogodkov, ker so krožile alarmantne vesti o Karlovih zaveznikih, in smo računali z vojaško močjo Madžarske, ki ne more preboleti skrnjenja dežel ogrske kronske, s katerim je sila orožja ustavila brutalno delo madžarizacije in podelila zatiranim narodnostim politično svobodo, ko je vrgla madžarstvo nazaj v one meje, ki mu narodnostno pripadajo.

Obrobne države Madžarske so v današnjih zgodovinskih dnevih jasno osvedočile svojo neupogljivo voljo, da so odločene, tudi z vojaško zasedbo Madžarske preprečiti restavracijski poskus. Mala antanta je izvršila svojo historično nalogo, ko je njen nastop prepričal veleposlaniško konferenco, da gre za novo evropsko nevarnost. Jugoslovanski narod je novo preizkušnjo politične zrelosti sijajno prestopal, ker je sredi strankarskega boja vznikla ona višja državljanska sloga, ki je v usodnih trenutkih potrebna. V urah bridkosti in življenskih odločitev se pokaže kvaliteta in odprta moč posameznika in narodov. Posebno slovensko ljudstvo je ta dni enodušno manifestiralo za svojo narodno in državno neodvisnost. Opozicijski boj je pri nas v zadnji dobi zavzel tak razmah, da ga je sovražno inozemstvo gotovo tolmačilo v svoj prilog, kajti ljudje radi verjamejo, kar si želijo. Resni čas nas je zopet združil in je pokazal nam samim in vsemu svetu, da jugoslovansko državno edinstvo ni v nevarnosti.

Notranja politika.

Ustavotvorna skupščina je dobila novo lice, ko se je prejšnji teden sestala kot redni parlament. S tem prehajamo v dobo normalnega parlamentarnega življenja in upati smemo, da bo skupščinsko delo plodovito in za vse državljane enako koristno. — Predvsem je važno, da je zopet začel poslovati oni široki forum, pred katerim lahko iznesemo vsa graminna, in kjer lahko pokličemo ministrsko delo na odgovornost. Obžalovati je, da velike politične stranke vsled svojega opozicijskega stališča stojijo novi parlamentarni eri so-

vražno nasproti, ter si vlada mora svoj obstoj vedno in vedno sproti izbojevati. Vendar izgleda, da njen položaj ni tako negotoden, ker opozicija ne najde formule za enoten nastop ter je zato prisiljena, zaenkrat samo negirati in podirati. Obžalovati je ta položaj, ker napredovanju nujnih legislativnih poslov silno škoduje in uvaja v ves aparat sistem zavlačevanja, neplodnega interpeliranja in brezcilnih debat.

Vlada ima obširen delovni program. Vsi začasni zakoni in uredbe, ki jih bo zakonodajni odbor predložil skupščini, bodo stavljeni na dnevni red. Predvsem hoče vlada v zmislu ustavnega zakona urediti centralno upravno organizacijo, število in delokrog ministrstev. Menda iz razlogov varčevanja je nameravana opustitev nekaterih ministrstev. V tem oziru moramo poudariti, da vsi želimo, da pri obravnavanju tega vprašanja obveljajo stvarni razlogi in strokovne potrebe. Tukaj zaidemo le preradi v napake, ker zahteve političnih strank časih ustvarjajo resorje, ki nimajo prave legitimacije za samostojnost, ter je samo politika vir njihovega življenja. Čimveč ministrstev, temveč priložnosti, da se ugodni strankam. To načelo pa ne sme obveljati, ako hočemo štediti tudi zgoraj; nasprotno ne smemo izgubiti iz vida, da je ministrstvo najvišji upravni organ gotove stroke in mora biti za njegov obstoj to merodajno. Ako je že resna volja vlade, da iz uprave čimprej izloči strankarstvo, naj to ne velja samo za nižje instance in njihove predstavitelje, temveč tudi glede števila najvišjih instanc. Da so te instance zasedene od politikov, je naravna posledica naše ustavne strukture, ali dalje ne smemo iti, in moramo odločitev v tem vprašanju uravnati izključno po razlogih strokovne potrebe. Ako bi trenutna politična konstelacija zahtevala novo orientacijo, imamo itak na razpolago druga parlamentarna sredstva, ki sicer niso tako uspešna, ali so vendarle za take zahteve zadostna.

Poleg tega hoče vlada čim prej rešiti vprašanje upravnega sodstva. Mi že tri leta trpimo vsled tega nedo-

statka, in brezdvomno je v tem oziru že mnogo zamujenega. Dosedanja neodgovornost upravnih oblasti mora izginiti, ako naj prebivalstvo ohrani zaupanje v upravo. Posebno v današnjih razmerah je obnovitev upravnih sodišč neodložljivo potrebna, ker je vsled mnogoterih novih upravno-pravnih naredb in uredb upravna praksa deloma nesigurna in neenotna, česar ji ne moremo preveč zameriti, ker baš manjka najvišji interpret večkrat nejasnih in nasprotujočih si predpisov. Dobra uprava si sama želi mesta, ki bi nepristransko reševalo zamotane upravno-pravne spore. Želimo, da bo vlada čimprej predložila parlamentu tozadevni zakonski načrt. V splošnem pa pričakujemo, da bo jesensko zasedanje skupščine vsestransko plodonosno in bo mnogo doprineslo k ogromnemu delu pravne konsolidacije države, ki še leži pred nami, in ki je od nje v veliki meri odvisna politična in pa moralna konsolidacija, na katerih temelji vsaka trajnejša državna tvorba.

Smer bodoče obrtne politike.

(Konec.)

IV. Sistem zbornic.

Sedanji sistem organizacije zbornic in njih kompetence je več ali manj skoro brez izjeme pokrajinski. Prevladuje pa v nekaterih krogih mnenje, da se ta sistem v naši novi državi, ki ima popolnoma drugačne smeri notranje trgovine, industrije in obrtov, dalje z ozirom na zelo različno stanje ekonomskih skupin, ki so določene za področja posameznih zbornic in konečno pri novi orijentaciji železniške, pristaniščne in vodostne mreže in iz mnogih drugih ekonomskih vzrokov, ne da vzdržati.

Vprašanje je, ali naj novi zbornični zakon izpremeni število zbornic, njih sedeže in njihova področja, ali naj se področje zbornic krije z administrativnimi oblastmi, ali naj imajo večji ali manjši obseg in ali naj se z zborničnim zakonom počaka, do-

Kronika razvoja hranilnic.

Sestavil: I. Mohorič.

(Nadaljevanje.)

Nad osemdeset let ni bilo v Avstriji nobene notranje zveze med posameznimi hranilnicami. Vsaka je delovala za svoje interese in za svojo krajevno okolico. Mnogo pozneje osnovane denarne zadruge so se bile že medtem skonsolidirale v interesne, revizijske in poslovne zveze. Najprej se je v hranilništvu začela razvrstitev na Češkem, kjer sta si oba tekmujoča naroda, češki in nemški stala z razvinitimi gospodarskimi organizmi nasproti; tu se je faktično iz narodnostnega boja razvila deviza, da so hranilnice del narodne organizacije, posvečene gospodarskim in kulturnim težnjam naroda. Posamezni zavodi niso mogli napram javni upravi uveljaviti svojih interesov in vedno močnejše se je občutila potreba širše zastopne organizacije. Prve zveze so bile zveze deželnih skupin v

Alpskih deželah; istočasno so Čehi osnovali svojo narodnostno skupino. Prvi je bil l. 1899 ustanovljen »Landesverband niederösterreichischen Sparkassen«, s 26 hranilnicami. Leta 1900 pa mu je sledil »Svaz českých spořitelien v Čechah, na Moravi a ve Slezsku«, dve leti nato so Nemci ustanovili za 105 nemških hranilnic na Češkem »Verband deutscher Sparkassen in Böhmen«. Leta 1904 se je združilo 34 hranilnic na Gornje Avstrijskem v revizijsko deželno zvezo, najživahnejše pa je bilo leto 1905, ko so bile osnovane

Verband steierischer Sparkassen z 36 hranilnicami.

Verband der Deutsch-Tiroler u. Vorarlberger Sparkassen s 16 hranilnicami.

Verband deutscher Sparkassen in Mähren, 22 hranilnic.

Verband deutscher Sparkassen in Schlesien, 20 hranilnic.

Verband der Sparkassen des Kronlandes Salzburg, 7 hranilnic.

Verband der kärntnerischen Sparkassen, 11 hranilnic.

In vseh teh devet nemških zveznih skupin je osnovalo istočasno »Reichsverband deutscher Sparkassen in Oesterreich«. Državna zveza je otvorila na Dunaju posebno informacijsko pisarno, glede navodil za ustanovitev, nasvetov v davčnih in pristojbinskih zadevah in v konečni smeri tudi v kreditnem posredovanju. Hranilnične zveze so osnovane na podlagi društvenega zakona z l. 1867 in so izročile obširna literarna in statistična dela. Poljske hranilnice v Galiciji so se združile v »Zwiazek galicyjskich kas oszczędności w Lwowu« in najpoznejši smo organizirali v Sloveniji na podlagi razpisa dežel. kranjskega predsedstva z dne 22. oktobra 1910, štev. 3546, »Zvezo jugoslovanskih hranilnic«, s sedežem v Ljubljani.

Namen zveze jugoslovanskih hranilnic je bil, podpirati in gojiti koristi slovanskih hranilnic v kronovinah, zastopanih v bivšem državnem zboru dunajskem, potem v Bosni in Hercegovini, dosežati enotno postopanje v vseh važnejših stvareh hranilništva, pospeševati medsebojne poslovne zveze hranilnic, skrbeti za strokovno re-

vizijo in doseči v svojo uredbo gospodarsko centralizacijo. Posloven jezik zveze je slovenski in srbohrvaški in je pred vojno štela zveza 17 hranilnic, in sicer 11 slovenskih hranilnih zavodov na Kranjskem, na Spodnjem Štajerskem, Celjsko in Kozjaško ter nove hrvaške občinske štedionice v Dalmaciji, namreč v Benkovcu, Biogradu, Obrovcu in Drnišu.

Jugoslovanska hranilnična zveza ni imela na Primorskem in Koroškem nobenega združenega zavoda, na Južnem Štajerskem nezadosten vpliv, v Bosni in Hercegovini pa pod pritiskom razmer pred vojno sploh ni še mogel pričeti delovati. Trije italijanski zavodi na Primorskem in trije v Dalmaciji niso imeli lastne interesne zveze, enako je stala Kočevska hranilnica direktno pod revizijo državne zveze. V pravih zvezah je bila tudi že predvidena po vzoru razvoja hranilništva na Češkem, ustanovitev banke jugoslovanskih hranilnic, ki bi bila imela uresničiti gospodarsko centralizacijo celega hranilniškega prometa na jugu.

(Dalje prih.)

kler ne bo izdelan zakon o upravni porazdelitvi države na oblasti v zmišlu naše ustave.

Tudi je načelno vprašanje, ali naj se vsa gornja vprašanja rešijo vnaprej z novim zborničnim zakonom, ali naj se pravico snovanja novih zbornic in določevanja njih področja prepusti ministrstvu trgovine in industrije, ker gospodarske in politične razmere v naši državi še niso urejene in ker še niso fiksirane glavne smernice naše bodoče trgovsko-industrijske zunanje in notranje politike.

V Sloveniji smo o tem vprašanju že nad dve leti razpravljali in najtemeljitejšo in izčrpno študijo o zborničnem vprašanju je spisal dr. V. Murnik v Narodno-gospodarskem Vestniku. Proti njegovim stvarno nepobitnim razlogom pač z gospodarskega stališča ne more biti ugovora.

V. Med obstoječimi zbornicami v naši državi imamo glede kompetence poslovanja tri sisteme in sicer:

1. sistem skupnih zbornic za trgovino, industrijo in obrt;

2. mešan sistem za trgovino in industrijo na eni in za obrtništvo na drugi strani (Skopje).

3. ločen sistem, po katerem je zbornica za industrijo posebej, za trgovino posebej in za obrt posebej (Beograd).

Srbijanci danes uvidevajo, da mora zadnji sistem vsled enakopravnosti državljanov in družabnih razredov pasti, kar je zveza med trgovino in industrijo v vsakdanjem življenju nerazdružljiva, in ker je nemogoče določiti pri današnjem razvoju natančno mejo med industrijo in obrtom, ki se pretakata eden v drugega. Konečno odloča v tem vprašanju tudi mnogodesetletna skušnja, kako so se posamezni sistemi v praksi obnesli.

Pri določitvi sistema povdarjajo Srbijanci, da se je treba posebno ozirati na to, da obstoja med trgovcem in industrijcem mnogokrat antagonizem radi križajočih se interesov, dalje da so v zbornicah vsi trije stanovni neenakomerno zastopani, k čemu je treba še pristižiti intelektualno in materijalno razliko med predstavitelji posameznih slojev.

Pri ugovorih proti enemu ali drugemu sistemu zbornic, bo odločilno finančno-proračunsko vprašanje. Ker morajo zbornice biti kos svojim visokim nalogam in ker so poklicane, da postanejo glavna in včasih pretežna pomoč države v izvrševanju gosp. politike, dalje da postanejo najvažnejši faktorji naše bodoče informativne službe za zunanjo gospodarsko politiko in da dajejo inicijativo, presojo gospodarske pojave in nudijo ogledalo celokupnega gospodarskega življenja, ne smejo biti njih finance puščene v nemar, kakor je to pri posameznih in pri skupnih zbornicah slučaj. Finančno vprašanje mora igrati glavno vlogo pri določitvi sistema zbornic.

Za novi zakon imamo izbero med skupnimi, mešanimi in ločenimi zbornicami.

Z ozirom na reorganizacijo trgovske in obrtniške zbornice, ki se je izvršila na zadnji plenarni seji, ko so bili ustanovljeni popolnoma samostojni odseki in sicer: industrijski, trgovski in obrtniški, je to vprašanje za nas že rešeno, ker se bodo v tako sestavljeni zbornici obravnavale izključno samo eno skupino zadevajoče stvari posebej, skupne pa v plenarnih sejah, oziroma v skupnih strokovnih odsekih, ki so sestavljeni iz enakega števila zastopnikov vsake sekcije.

Strokovne stanovske organizacije.

Pri popolnoma prosti strokovni organizaciji omenjenih treh gospodarskih razredov v svrhu varstva svojih stanovskih interesov, se država vmešava le do gotove mere. V Srbiji je za vsak stan obvezna organizacija samo v najvišji stopinji, namreč v zbornici. Le pri obrtnem stanu obstoji razen tega še posebna prisilna organizacija, obrtnih zadrug, esnafov, ki so organizirane po administrativnih enotah, srezih in okrugih. Organizacije industrijalcev in trgovcev po strokah in krajevnih enotah pa so proste.

V Sloveniji je obvezna organizacija izpeljana tudi v trgovskem stanu, po gremijih oziroma po trgovskih združenjih posameznih političnih oziroma sodnih okrajev. Industrija pa je društveno organizirana.

Najdražji denar na svetu.

Švicarski frank je danes najdražji denar na svetu; presegele je najboljše valute severnih nevtrálnih držav in presega tudi, kar je velikanske važnosti — ameriški dolar.

Ko človek to sliši, se nehoti zamisliti v švicarske zdrave politične razmere, smatra bi ta izvanreden pojav za dokaz o cvetoči trgovini in industriji. Toda to le v prvem momentu, kajti ako se bo globlje zamislil, videl bo, da tako visoka valuta ni auspicij za bodočnost trgovine in industrije. V Švici povzroča ta fenomen veliko preglavice med trgovci in industrijalci, kajti podraženje franka zamore samo škodovati lokalnim gospodarskim razmeram, ki so že itak postale kritične vsled nemogočnosti izvoza v države z nižjo valuto.

Trgovski in industrijski krogi Švice sledijo temu nenavadnemu podraženju franka z največjo pozornostjo in opreznostjo. Podraženje franka ni normalno, v zadnjem času ga je povzdignila na to višino izključno le špekulacija. Radi tega je pač upravičena bojazen, da nastopi lahko vsak moment reakcija z rapidnim padanjem franka in z vsemi nevarnostmi, ki so navadno združene z nenaravnimi fluktuacijami te vrste.

Kdor se je zanimal za tečaje valute, temu je znano, da se je to fantastično dviganje franka pokazalo osebno v zadnjih dveh mesecih. Vzroke za ta nenavaden pojav ni težko najti, iskati jih pa treba v sosednjih državah. Gospodarske razmere držav, ki so bile engazirane v svetovni vojni, se niso nikakor poboljšale, ampak vse države preživljajo nevarne krize, bodisi gospodarske, ali politične, ali čim prej izmenjajo lastno labilno valuto v tujo, solidno, ki ni podvržena fluktuacijam in deprecijaciji. To stremljenje smo opazili osebno v Nemčiji in Avstriji. Geografska lega teh dveh držav, ki daje možnost za najlažje in najhitrejše efektuiranje zaželenih operacij, kakor tudi zaupanje v zdravo finančno politiko Švice, sta bila glavna faktorja, da se je vprašanje za tuje devize koncentriralo izključno na švicarski frank, ne da bi se vprašalo tudi po drugih, razmeroma tudi zdravih in visokih valutah. Neizmerno veliko vprašanje po švicarskem franku, ki se je pojavilo na vseh evropskih tržiščih, je povzročilo to nenormalno in neopravičeno podraženje franka. Toliko bolj neopravičeno je podraženje franka sedaj, ko opazamo popolno paralizo industrije in ustavitve prometa s tujci, kar primora tudi Švico, kakor vse druge države s pasivno bilanco, da izvaža več nego uvaža.

Avstrijska krona in nemška marka se bližati ničli (sto avstrijskih kron stane danes manj nego 20 švicarskih centesimov in 100 mark stane približno 3.50 švicarskih frankov), in ko bo ste na ničli, tedaj bo tudi nehala špekulacija, nehal promet s švicarskimi franki. Vprašanje po švicarski valuti se bo zmanjšalo, kar bo povzročalo padec, ki bo toliko bolj rapiden, kolikor večja je bila špekulacija.

Da bi se opomoglo trgovini in industriji ter obenem preprečilo, ali vsaj zadržalo rapiden padec franka, je narodni svet pri zadnjih debatah o splošnem gospodarskem vprašanju odkril tudi vprašanje o valuti. Pri tem se je razpravljalo o možnosti emisije novih novčanic za okroglo vsoto 700 milijonov. S tem se hoče v prvi vrsti pomagati industriji, kajti tiskanje novega papirnatega denarja bi imelo za posledico padanje valute, kar bi omogočilo prodajo ter izvoz industrijskih pridelkov. Produkcija bi se začela zopet množiti, plače bi se povzdignile in tudi konzum in promet bi kmalu dosegla ono stopinjo, kjer sta se nahajala še pred par meseci.

Federalna banka ima danes svoje bankovce pokrite za 70% s postavnim kovanim denarjem in z zlatom v šibikah (700 milijonov pokritih frankov za približno eno milijardo izdanega papirnatega denarja). Ker dovolj postava pokritje tudi samo za 40%, bi bila emisija novih 700 milijonov v papirju dovoljena, in to bi znižalo tečaj franka, ne da bi spravilo v nevarnost niti prestiž, niti solidnost švicarskih financ. Seveda bi bila ta operacija neprijetna za finančne in konservativne kroge, ki so, ko so o tem slišali, takoj protestirali, češ, da je tak maneuver navadno združen z nevarnostmi, kojih ni mogoče predvideti. Industriji se more pomagati z normalnimi sredstvi, v prvi vrsti s pametno carinsko politiko, in ne s tako nevarnimi poskusi kakor je deprecijacija denarja.

Kdo ima prav, to nam bo dokazala bodočnost.

Kako naj vodijo trgovci knjige opravljenega prometa?

(Nadaljevanje.)

Zgoraj smo rekli, da se novi prometni davek ne more posebej zaračunati v odškodnino. N. pr. račun:

Za obloko 2400 K, za prometni davek (1%) 24 K.

Cela kupnina oziroma prodajna znaša 2424 K ni pravilen.

Prometni davek se pa lahko vkalkulira v odškodnino. V zgoraj navedenem slučaju se cena za prodano blago lahko že a priori računa s 2424 K.

Davek znaša redoma 1% od čistega prometa proti odškodnini, prejeti v gotovini. Ako se hoče torej ugotoviti čisto odmero podlago, t. j. promet brez vkalkuliranega prometnega davka, tedaj je kosmato odmero podlago reducirati na čisto odmero davčno podlago. To se zgodi po formuli: $x : \text{zaokroženi, kosmati odmerni podlagi, kakor jo izkazuje trimesečni obračun} = 100 : 101$.

Davčno jamstvo. Davčna oblast si je zagotovila vplačilo davkov na razne načine.

Pri javnih dražbah, ki jih ne izvršuje kako oblastvo, jamčita prodajalec in lastnik. Pri javnih dražbah, ki se izvršijo po oblastvu na zahtevo lastnika, jamči lastnik sam. Drugače jamči za davek oni, ki izvršuje javno prodajo. Ako se proda podjetje, jamči za davek kupec solidarno s svojim prednikom. Kupec jamči pa tudi še za neplačani promeni davek svojega prednika. Da kupca, ki kupi kako podjetje v svoji celoti, ne zadene kako nepričakovano davčno breme, svetuje pravilnik, da si izposluje kupec od prist. davčnega oblastva potrdilo, da je njegov prednik (torej prodajalec celega podjetja) poravnal davek na poslovni promet za dotično podjetje. N. pr. trgovec N. N. je naredil prometa za 30.000.000 K in sicer v letu 1922. Za to leto bi moral plačati nekako 300.000 K prometnega davka. Da se izogne davku, dne 1. januarja 1923, se hoče izseliti in proda celo podjetje svojemu prijatelju za 3.000.000 K. Podjetje je tako, da je predpisati prometni davek tudi od te prodaje. Obstoji namreč le v zalogi brez nepremičnin. Na ta promet (prodajo) odpade davka 30.000 K.

Kupec jamči a) za prometni davek po 30.000 K od prodaje celokupnega podjetja in poleg tega pa še b) za prometni davek po 300.000 K, ki odpade na promet blaga l. 1922, v višini 30.000.000 K.

Pri slučajno opravljenem davčno-obveznem prometu, jamči za davek kupec solidarno s prodajalcem. Semkaj spadajo posamezni primeri prometa stvari, proti odškodnini, ki ga izvršijo v naši državi fizične ali pravne osebe brez zadevnega poklica ali posla (profesije), ako preseže odškodnina ali vrednost 20.000 K. (Člen 4 »Uredbe«.)

Po členu 10. je take posamezne davčnoobvezne slučaje prometa stvari naznaniti v 14 dneh davčnemu oblastvu. V tem roku naj kupec zahteva od prodajalca, da mu pokaže potrdilo o

prijavljenem prometnem slučaju, oziroma o plačanem davku. Ako prodajalec ne predloži teh izkazov, tedaj naj kupec sam takoj po preteku roka naznani davčni oblasti dotični primer. S tem je zadostil svojemu jamstvu. Če pa kupec ne postopa tako, ostane v solidarni obveznosti s plačevalcem davka za vse materialne in kazenske posledice.

Ako se razteza obveznost plačila ali jamstva na več oseb, so te osebe zavezane solidarno.

Uredba in pravilnik imata konečno še posebne določbe glede obdavčenja in glede davčnega jamstva za davčnoobvezni promet, ki je izvršen po inozemcih.

Uvoz blaga je namreč prost davka. Radi tega bi se lahko dogodilo, da bi inozemec po kakem zastopniku (tudi inozemcu), z nestalnim ali začasnim bivanjem v naši državi, sicer opravljal promet, a bi bil davčni promet neobdavčljiv, ker je bivanje nestalno in ker je kontrola po davčnih oblasteh onemogočena. Za take slučaje je določeno v členu 7 »Uredbe«. Ako izvršuje zastopnik plačevalca davka promet v državi, a v njej v njej stalnega bivališča in tudi začasno ne biva v njej, jamči za davek solidarno s plačevalcem davka in s kupcem.

Opravilnik odreja vrhu tega, da mora vsak inozemec, ki hoče opravljati promet v državi, postaviti v naši državi svojega zastopnika, ki stalno tu biva. Slednjega je naznaniti tudi davčni oblasti.

(Dalje prih.)

Kako naj preračuni službodajalec odbitljive davke za svoje uslužbence.

(Nadaljevanje.)

III. Primer. Tovarna zvonov v Ljubljani ima višjega uradnika z letno plačo 120.000 K. Ta doslej še ni bil nikjer v službi. Živi v Ljubljani in ni poročen. Službo je nastopil dne 1. 10. 1921 in ima mesečno plačo. — Letna plača znaša 120.000 K, torej več kot 25.000 dinarjev. Vsled tega je plača v svoji celoti obdavčljiva. Dohodnina znaša 6.181 K — h, 15% — na samska doklada 927 K 15 h, 90% — na vojna doklada 6.397 K 33 h. Cela dohodnina znaša torej 13.505 K 48 h.

Plačarina znaša in sicer 6% na plačarino sama 7.200 K — h, 70% ni enotni državni pribitek k plačarini bi znašal 5.040 K — h. 65% ne avtonomne doklade (za Ljubljano!) znašajo 4.680 K — h.

Sedaj nam je ugotoviti še invalidski davek. Odmerna podlaga je plačarina z državnimi pribitki, a brez avtonomnih doklad, torej (7200 K in 5040 K) = 12.240 K — h.

Invalidskega davka odpade na to podlago 2.400 K — h.

Na letno plačo 120.000 K odpade davkov in sicer:

a) dohodnine	13.505 K 48 h,
b) plačarine	7.200 K — h,
drž. pribitka	5.040 K — h,
avtonom. dokl.	4.680 K — h,
c) invalid. davka	2.400 K — h.

Skupaj 32.825 K 48 h.

Mesečni odbitek na davkih bi znašal torej 2735 K 45 h.

Nameščanec bi prejel na plači mesto 10.000 K le še 7.264 K 55 h.

IV. Primer. Opekarna v Ljubljani ima delavca, katerega izplačuje 14-dnevno po množini izdelkov. Izplačuje se ga 1. in 15. vsacega meseca. Vendar je dobil ta delavec prvo plačo šele 1. drugega meseca, torej za dva izplačilna roka. Za prvi del meseca bi moral dobiti 1400 K, za drugi del meseca pa 2200 K. Delo je sezijsko. Sezija traja od 1. 4. do 30. 10. vsacega leta. Koliko naj gospodar odbije na davkih?

Ta odmera je precej komplicirana. Prvič imamo tu sezijo, ki traja le 7 mesecev. Dalje se delavca ne izplačuje pavšalno, ampak po množini izdelkov. Odbitljive davke bi bilo v tem slučaju tako-le ugotoviti:

Dne prvega maja dobi delavec plačo:

za prvi del aprila po 1400 K — h,
in pa za ostali del mese-
ca pa 2200 K — h,

skupaj torej 3600 K — h.

Na celo sezijo bi odpadlo tedaj plače (po ključu $x : 7 = 3600 : 1$) 25.200 K.

Obdavčljivega je tu le 50% torej znesek 12.600 K.

Na navedeno odmero podlago dohodnine 348 K — h.

Samska doklada, ker ima le ženo le 10%,

torej 34 K 80 h

30% na vojna doklada znaša (od 348 K + 34

kron 80 vin.) 114 K 84 h.

Cela dohodnina znaša 479 K 64 h.

Plačarine ne plača, ker obdačljivi službeni prejemki ne presegajo zneska 30.000 K.

Na dohodnino po 497 K 64 h odpade invalidskega davka 96 K — v.

Vsi odbitljivi davki znašajo torej (497 K + 4 h + 96 K

— h) 593 K 64 h.

Na prvi mesec (ker se mu je prvič izplačalo mesečno) bi odpadlo davkov 84 K 80 h.

Dne 15. maja dobi kot 14 dnevno plačo (radi nadur) 3000 K. Sedaj pride že prva težkoča. Kako naj tu gospodar kalkulira. Da bi delavec imel od sedaj naprej vsakokrat po 3000 K polmesečne plače, je izključeno, ker to presega delavčevo telesno zmogljivost. Ali naj vzame povprečje treh izplačil. Ali naj za vsako izplačilo posebej izkalkulira odbitljive davke? Povprečje bi najbolj odgovarjalo zmislu zakona in bi bilo najbolj pravično, a to naprtuje podjetniku veliko dela. Posledno tedaj, ako ima veliko takih delavcev

Postopati bi bilo takole:

Plača ob prvem izplačilu 1400 K

plača ob drugem izplačilu 2200 K

plača ob tretjem izplačilu 3000 K

Skupno 6600 K

Na celo sezijo odpade vsled tega plače (po ključu $x : 14 = 6600 : 3$) je 30.800 K — h.

Obdavčljivih prejemkov bi bilo pa le (30.800 K $\times$ 60%) 18.480 K — h.

Na tako preračunjeni znesek odpade dohodnine 597 K — h, na 10% samski dokladi 59 K 70 h, in na 35% vojni dokladi 229 K 84 h. — Skupaj 886 K 54 h.

Plačarine ni odmeriti, ker obdavčljivi službeni prejemki ne presegajo 30.000 K.

Invalidski davek se ravna vsled tega po dohodnini. Na dohodnino po 886 K 54 h odpade invalidskega davka 148 K — h. Celotno davčno breme bi znašalo torej 1034 K 54 h.

Pri polmesečnem izplačilu bi torej bilo delavcu odbiti na davkih 73 K 89 h.

Po prvih treh izplačilih bi bilo odbiti na davkih 221 K 67 h.

Ker se je pa za prvi mesec odbilo le 84 K 80 h, mora se mu pri tretjem izplačilu odtegniti 136 K 87 h.

(Konec pril.)

Na celo sezijo odpade vsled tega plače (po ključu $x : 14 = 6600 : 3$) je 30.800 K — h.

Obdavčljivih prejemkov bi bilo pa le (30.800 K $\times$ 60%) 18.480 K — h.

Na tako preračunjeni znesek odpade dohodnine 597 K — h, na 10% samski dokladi 59 K 70 h, in na 35% vojni dokladi 229 K 84 h. — Skupaj 886 K 54 h.

Plačarine ni odmeriti, ker obdavčljivi službeni prejemki ne presegajo 30.000 K.

Invalidski davek se ravna vsled tega po dohodnini. Na dohodnino po 886 K 54 h odpade invalidskega davka 148 K — h. Celotno davčno breme bi znašalo torej 1034 K 54 h.

Pri polmesečnem izplačilu bi torej bilo delavcu odbiti na davkih 73 K 89 h.

Po prvih treh izplačilih bi bilo odbiti na davkih 221 K 67 h.

Ker se je pa za prvi mesec odbilo le 84 K 80 h, mora se mu pri tretjem izplačilu odtegniti 136 K 87 h.

(Konec pril.)

Kolki in neposredne pristojbine.

(Nadaljevanje.)

8. Velikost pol, iz katerih obstoje spisi.

Vsaka pola sme obsegati največ 1750 cm². Ako je večja, je plačati k normalni pristojbini še dodatek 2 D za vsako polo. Če je pa normalna pristojbina za vsako polo manjša, se plača pristojbina v dvojnem znesku.

Tudi tu je nekaj izjem, ki so pa razvidne že iz predstojčega 7. odstavka, kjer smo omenili izjeme pri vlogah, prilogah, pri knjižicah za odjemalce kakor tudi pri knjigah trgovcev in obrtnikov vobče.

IV.

Prej, nego bomo začeli navajati pristojbine za posamezne predmete,

se je treba seznaniti še z nekaterimi nadaljnimi določbami pristojbinskega zakona, v kolikor so te določbe splošnega značaja. Odgovoriti imamo namreč še na vprašanja, kdo je po zakonu obvezan, da plača te pristojbine, kake posledice so, ako jih ne plača, in kaka pravna sredstva so mu na razpolago, ako se je od njega preveč zahtevalo.

1. Kdo je dolžan plačati pristojbino in kdo zanjo jamči.

Tu imamo razločevati dolžnost, ki jo nalaga strankam zakon in ono dolžnost, ki jo odločita stranki sami, ki skleneta kako pogodbo.

Govorili bomo samo o tej prvi dolžnosti. Uradi in oblastva morajo zahtevati pristojbino in eventualno tudi povisek in kazni samo po onih določilih, ki so navedene v zakonu, ter se ne ozirajo prav nič na kake drugačne zasebne dogovore. Stranke same med seboj se ravnaajo seveda po teh poslednjih dogovorih.

Primer: A. in B. skleneta menjalno pogodbo glede dveh posestev ter se pogodita tako, da plača vse pristojbine B. sam. Pristojbino je treba po novih določbah plačati takoj in brez vsakega plačilnega naloga. V smislu zasebnega dogovora je torej naloga drugega pogodnika B., da gre z originalno menjalno listino in z vidiranim prepisom te listine takoj k onemu davčnemu uradu, v čigar okolišju ležita zamenjani posestvi in da da tam obenem še vse druge podatke, ki bi bili morebiti potrebni v svrhu določitve pristojbine. Pristojbino mora glede obeh posestev potem kar B. sam plačati, ker je prevzel to dolžnost v smislu pogodbe in bi ga drugače A. lahko tožil in zahteval, da mu povrne eventualno škodo, ki bi mu bila nastala, ako ni bila pristojbina pravočasno (v 15 dneh) plačana.

V tem poslednjem slučaju bi zahtevala državna oblast pristojbino s petkratnim poviškom vred v smislu člena 131 taksnega in pristojbinskega pravilnika lahko od B. ali pa tudi od A., od kogar bi hotela, in sicer prav

vso pristojbino s poviškom vred. Pri tem se ne bi prav nič ozirala na morebitni ugovor, da sta se zmenili stranki tako, da plača pristojbino B. sam.

Pri listinah, izdanih v privatnem prometu, sta obvezana plačati takso (kolek ali pa neposredno pristojbino) torej solidarno izdatelj in lastnik listine.

V smislu še neukinjenih avstrijskih določb je smatrati kot izdatelja tudi ono osebo, v čigar imenu je naredil kako listino njen pooblaščenec. Pristojbino ima plačati po teh določbah sploh tudi prejemnik kake listine, namreč oni, ki je prevzel listino v svoje zavarovanje ali v kako izkazilo, ne glede na to, ali se nahaja listina še v njegovi lasti ali ne več.

Pri izpričevalih (svedočbah) ima plačati kolek oni, za katerega se naredi izpričevalo ali pa v čigar poslovanju se je naredilo. Če je izpričevalo nekolkovano, dasi ni pristojbine izrecno oproščeno, pa pride na katerikoli način pred kako oblastvo, se terja redna taksa kakor tudi kazenska taksa od izdatelja listine ali pa od lastnika.

Da imajo plačati kolek pri trgovskih knjigah ali pa pri knjigah obrtnikov dotični trgovci ali obrtniki sami, pri vlogah in prilogah pa oni, ki jih vložijo pri kakem oblastvu, je samo po sebi umevno. Omeniti nam je samo še to, da je ta plačilna dolžnost v vseh onih slučajih, kjer zadene več oseb, vselej solidarna, to je, vsa pristojbina (in eventualno tudi povisek) se terja od enega samega od več solidarno obvezanih oseb, in sicer od onega, od katerega hoče oblast najprvo terjati. Ako bi se od tega ne mogla izterjati, se terja vsa pristojbina potem od drugega solidarnega obvezanca, in potem če treba, od tretjega itd.

Pri vknjižbi stvarnih pravic v zemljiško knjigo ima plačati pristojbino ta, za katerega se pravice vknjižijo. Če pa prosi oni, ki dovoli vknjižbo, sam za vknjiženje, jamči potem

Pristojbine pri oddaji (izročitvi).

A. Pisemska pošta.

1. Za nefrankirane ali nezadostno frankirane pošiljke odmerjena pristojbina v vrednosti nalepljenih portovnih znamk, ki so razveljavljene od oddajnega poštnega urada.

2. Za uradne pošiljke, ki ne uživajo poštninske prostosti v navadni odmeri tarifa.

3. Slučajne povzetne (naložne) zneske, s katerimi je odpošiljatelj pošiljko obremenil.

B. Blagovna pošta.

1. Ležnina se zaračuna po 50 par = 2 K za vsak komad in dan; v tuzemskem prometu sta dva dni po prihodu pošiljke prosta. Pri paketih iz inozemstva je 7 dni prostih (pri živečih živalih samo 2 dni). Dan prihoda in izročitve se ne zaračuna.

2. Stroški za prepošiljanje in vračanje blagovnih pošilk po težnem in vrednostnem pristojbeniku (in še morebitna ležnina, obvestnina itd.).

3. Vse pristojbine, ki jih pošta glasom pristojbinskega listka zaračuna pri paketih iz inozemstva za poštno-carinsko posredovanje.

4. Povzetje in druge obremenitve.

5. Obvestilo o nedostavljivosti paketa 25 par = 1 K.

C.

Izplačnina od na dom dostavljenih ali na domu izplačanih čekovnih nakaznic se iztirja od naslovnika:

do 50 D = 200 K 20 par = 80 vin.

preko 50 D = 200 K 50 par = 200 vin.

Poštninske ugodnosti in prostosti.

Načeloma uživajo samo državni uradi in oblastva v izvrševanju javne službe poštninsko prostost. Tozadavne naredbe določavajo obseg teh prostosti in vsebujejo natančna pravila. Zasebniki so deležni poštninskih ugodnosti pri pisemskih pošiljkah v sledečih slučajih:

a) Pooblaščenca državne loterije v zadevah te službe med seboj in z loterijsko oblastjo, so poštne prosti pri pisemskih in denarnih pošiljkah.

b) Prodajalci monopolnih predmetov so poštne prosti pri naročilih na državne glavne zaloge in tovarne.

c) Časopisna podjetja so oproščena poštne za take izvode, ki so jih po predpisih ali posebnih naročilih državnih oblasti dolžni vposlati na vodilna mesta, centralne urade ali javne državne knjižnice.

d) Reklamacije zaostalih časopisov so poštne proste.

Paketne pošiljke v inozemstvo (v kolikor je promet dosedaj že odprt).

Zap. št.	V državo	Do teže v kg	Do vrednosti v frankih	Število cenovnih enot	Težna pristojbina		Vrednostna pristojbina		Opazke
					Dln	K	Dln	K	
42	Amerika								
43	Avstrija	5	600	2	10 85	43 40	1 50	6 —	
44	Belgija	5	600	3	15 75	63 —	1 50	6 —	
		10			24 85	99 40			
45	Bolgarija	5		2	12 25	49 —			
46	Čehoslovaška	5	neom.	3	12 25	49 —	1 50	6 —	
47	Danska	5	1000	3	15 75	63 —	1 50	6 —	
48	Egipt	5	1000	4	29 40	117 60	1 50	6 —	
49	Sudan	5	500	4	32 90	131 60	1 50	6 —	
50	Finska	5		4	25 55	102 20			
51	Francija	5	2000	3	15 75	63 —	1 50	6 —	
	in Monaco	10			26 95	107 80			
52	Korsika	5		3	20 30	81 20	1 50	6 —	
	in Alžir	10			35 35	141 40			
53	Grčija	5		2	12 25	49 —			
54	Holandija	5	1000	3	18 20	76 80	1 50	6 —	
55	Islandija	5	1000	5	36 05	144 20	1 50	6 —	
56	Luksemburg	5	1000	3	14 —	56 —	1 50	6 —	
57	Madžarska	5	500	3	12 25	49 —	1 50	6 —	
58	Nemčija	5		2	12 25	49 —	1 50	6 —	
		10			20 65	82 60			
59	Norveška	5	neom.	5	24 50	98 —	1 50	6 —	
60	Portugal, kopno	5	500	3	21 70	86 80	1 50	6 —	
61	evropski otoki	5	500	3	34 30	137 20	1 50	6 —	
62	Španija, kopno	5		4	21 —	84 —			
63	Balearski otoki	5		5	22 75	91 —			
64	Kanarski otoki	5		5	24 50	98 —			
65	Švica	5		2	13 30	43 20	1 50	6 —	
		10			22 75	91 —			
66	Švedska	5	1000	3	22 75	91 —	1 50	6 —	
67	Tunis	5		4	25 20	100 80	1 50	6 —	
		10			42 70	170 80			
68	Velika Britanija	5	600	4	23 80	95 20	1 50	6 —	

Vrednost je označiti v zlatih frankih (francs d'or); 100 fr. = 2800 kron. — Ekspresna pristojbina: 3 50 din. — Za ločenke (obsežne pakete) se zviša težna pristojbina za 50%. Vse pristojbine so vneprej plačljive; naslov v latinici. — Povzetje ni dopustno, poslovanje s carinsko frankovnimi listi se ni uvedeno.

tudi on sam za pristojbino od vključbe (vključnino). Dalje prih.

Izvoz in uvoz.

Uvoz luksuznega blaga prepovedan. Ekonomski finančni komite ministrov je sklenil prepoved izvoza luksuznega blaga.

Izvoz 300.000 komadov ovc. Ekonomski finančni komite je sklenil dovoliti izvoz 300.000 ovac iz naše zemlje.

Narodno gospodarske zadeve. Trgovina.

Drugi veliki semenj vzorcev v Ljubljani. V letu 1922 se priredi v Ljubljani drugi veliki semenj vzorcev v jeseni. Otvoritveni in zaključni dan sicer še ni sta natanko določena, na vsak način pa se vrši semenj ali v drugi polovici meseca avgusta ali pa v prvi septembra. Natančni termin se bo v svrhu, da se zamore javnost že sedaj po njem ravnati, v kratkem objavil. Zanimanje za prihodnjeletni ljubljanski veliki semenj vzorcev je že sedaj zelo veliko in po vsem soditi, bo ta prireditve mnogo večja in obširnejša od letošnje. Dober sloves, katerega si je veliki semenj ob svoji prvi otvoritvi tako v notranjosti države kakor tudi v inozemstvu priboril, jamči razstavljalcem in nakupovalcem tudi v prihodnjem letu za najboljše trgovske uspehe.

Uvozno in izvozno trgovino z deželimi pridelki na svoj račun, kakor tudi kot komisijonar in zastopnik, je otvoril 10. oktobra t. l. v Strassburgu nek Slovenec. Naslov dobe interesi pri trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani.

Podaljšanje trgovske pogodbe z Nemčijo. Ministrski svet je sklenil, da se trgovska pogodba z Nemčijo podaljša za 4 mesece.

Posledice padea vrednosti nemške marke. Holanci, Belgijci, Angleži, Francozi, Amerikanci in Japonci so preplavili mesta Köln, Lachen, Trier in Koblenz in kupujejo vse, kar jim pride

pod roko: hiše, trgovine, živila, pohištva itd. Kupčije se sklenejo navadno v par minutah. Cele karavane inozemskih trgovcev se vračajo dan za dnem, dobro obložene z najrazličnejšim blagom, proti meji. Da je domače prebivalstvo vsled tega ogorčeno in da postaja položaj že naravnost katastrofalen, je umevno.

Konferenca v Portorose, o kateri smo poročali, da je bila nenadoma odpovedana, se bo sestala 29. t. m.

Nemški trg. Ker so cene naših poljskih pridelkov višje kot cene v Nemčiji, ne pride do nobenih sklepov. Edini predmet, katerega se še nekaj prodaja, je fižol, ki pa gre takoj v Keln ali Mainz, torej v oni del Nemčije, ki je še zaseden od zavezniških trup. Cena je ab Passau 640—660 m po 100 kg. Za suhe slive ni posebnega zanimanja. Če tudi je sadje jako slabo obrodilo, vendar nikdo ne kupuje večjih količin. Danes se plača ab Passau za blago v vrečah: 80/85 16—16.20 mark, 95/105 14—14.30 mark, 110/120 13—13.30 mark.

Industrija.

Nova kolarsko-mizarska tvornica. Ministrstvo za trgovino in industrijo je dovolilo Mateju G. Lukoviću instalacijo kolarsko-mizarske tvornice v Kragujevcu.

Prva medjimurska tvornica pletene žice in železnega pohištva. V Čakovcu je ustanovilo nekaj trgovcev in obrtnikov ob sodelovanju »Hrv. sveobće kreditne banke« v Zagrebu, delniško družbo »Prva medjimurska tvornica pletene žice in železnega pohištva v Čakovcu«. Delniška glavnica znaša 500.000 K.

Obri.

Oprostilni izpiti za kovinske vajence v Mariboru se bodo vršili 30. in 31. oktobra in 1. novembra.

Denarstvo.

Naše zunanje posojilo sklenjeno na Angleškem. Finančni minister dr. Kumandur je baje sklenil jako ugodno posojilo z angleškimi bankami in sicer v znesku 20 milijonov funtov, kar je 500

milijonov zlatih dinarjev. Vest se ni potrjena.

Kontrola odpošiljanja valut in deviz. Kontrolni odbor »Narodne banke«, ki je imel nalogo da vrši odpošiljanje valut in deviz, je ukinjen. Kontrola se vrši odslej tako, da vodijo za nakup in prodajo deviz in valut pooblaščenke banke posebno knjigo, v kateri vpisujejo vse pošiljke valut in deviz. Kjer so bile take knjige že v rabi, se morajo poleg drugih podatkov vpisovati še sledeči: številke pisem ali številke listov, kopije pisem na podlagi katerih je bila izvršena odpošiljatev, dan ekspedicije, vsota in imenovanje »devize« ali »valute«.

Razglas o izplačevanju in podaljševanju 6-odstotnih državnih bonov v kronah in v dinarjih. Po naredbi finančnega ministrstva, generalne direkcije državnih dolgov z dne 3. oktobra 1921., D. br. 13.100, je sklenil ekonomsko-finančni komitet ministrov z odločbo z dne 1. t. m., D. br. 13.100, za dobo od dne 1. novembra 1921. do dne 30. aprila 1922. to-le: 1. Kronske in dinarske boni se izplačujejo ob roku. — 2. Za kronske bone, prodane do vstetega dne 15. oktobra 1919., se izplačajo — če stranka zahteva izplačilo — poleg glavnice tudi 6%ne dekurzivne obresti za šest mesecev, ker jih je smatrali ob prvem roku za molče podaljšane. — 3. Za kronske bone, izdane v letih 1920. in 1921., in za dinarske bone, izdane v letih 1919., 1920. in 1921., se ne priznavajo — če zahteva stranka izplačilo — dekurzivne obresti od roka dospelosti do dne izplačila. — 4. Dospeli kronske in dinarske boni se smejo prolongirati za nadaljnjih 6 mesecev s 6%nimi anticipativnimi obrestmi. — 5. Za dospele kronske in dinarske bone se izplačajo — če stranka zahteva prolongiranje — ne glede na dan vplačila vse dekurzivne obresti od preteklega roka pa do dne prolongacije. — 6. Kronske in dinarske boni vseh appointov se podaljšujejo tako, da se stari — dospeli — bon vzame iz prometa, namesto njega pa izda nov bon, datiran z dnem, ko se prezentira stari bon. Hkrati se izplačajo 6%ne an-

tipativne obresti za nadaljnjih 6 mesecev. — 7. Za kronske bone, kupljene v času od dne 15. maja do dne 15. junija 1919., se izplača premija po 5 dinarjev na vsakih 100 K, ako ima generalna direkcija državnih dolgov dokaz za to, da so bili dotični boni kupljeni v kritičnem času. (Dinarski boni torej nimajo pravice do premije.) V Sloveniji se boni izplačujejo in podaljšujejo izključno le pri finančni deželni blagajni v Ljubljani, kjer naj stranke predlože svoje bone.

Zvišanje glavnice Obrtne banke v Ljubljani. Minister za trgovino in industrijo je odobril izpremembo § 3 pravil Obrtne banke v Ljubljani, da se je delniška glavnica zvišala na pet milijonov kron. Urad. list št. 128.

Ponarejene italijanske novčance. V zadnjem času so se pojavile pri dunajskih bankah in trgovinah jako do bro ponarejene italijanske lirske novčance. Ker bodo ti falzifikati najbrže prodali tudi v naše kraje, opozarjamo naše čitatelje, da so pri sprejemanju lir jako oprezní, ker bi lahko utrpeli veliko škodo. Ponarejeni so tudi tisočlirski bankovci, ki krožijo za enkrat po Trstu.

Davki.

Prometni davek na poslovno obrt. Iz Beograda poročajo, da je delegacija, ki bi morala razpravljati 20. t. m. o prometnem davku na poslovno obrt, odgodila svojo sejo do povratka finančnega ministra iz Londona.

Promet.

Dva nova brzovlaka. S 1. novembra pričneta voziti med Dunajem, oziroma Monakovem in Trstom preko Jesenic redna dnevna brzovlaka. Odhod z Dunaja ob 8.45, oziroma Solnograda ob 13. uri, prihod na Jesenice ob 19.56, odhod 20.11, prihod v Trst ob 0.55; odhod iz Trsta ob 5.00, prihod na Jesenice ob 9.55, odhod ob 10.10, prihod na Dunaj ob 21.25, oziroma v Solnograd ob 17.25. Brzovlaka imata vozove I., II. in III. razreda.

Za pošiljke, ki so podvržene izvoznemu carinskemu pregledu, ima načeloma odpošiljatelj skrbeti za potrebno carinsko izvozno postopanje.

V krajih, kjer obstoje carinarnice, prevzame pošta v inozemstvo naslovljene pakete samo, če so carinsko pregledani, kar je razvidno iz tozadnih opazk na spremnicah in pečatov na pošiljkah.

Kjer pa carinarnic ni, posreduje pošta ta pregled proti plačanju posredovalnine 3 D = 12 K.

Stranka ima položiti pri predajnem poštnem uradu primerno jamčevino. Na obvestilo ocarinjalnega poštnega urada o nastalih stroških se z stranko obračuna.

Pregled dostavne službe poštnih uradov.

A. Vse pakete brez težne in vrednostne razlike dostavljajo na dom: Banjaluka, Beograd, Bihać, Bileća, Bjelina, Bos. Novi, Brčko, Bogujno, Celje, Dubrovnik, Gračanica, Kotor, Ljubljana, Maribor, Metković, Mostar, Prijedor, Sarajevo, Šibenik, Split, Travnik, Trebinje, Tuzla, Zagreb, Zenica.

B. Do 3 kg teže in 250 D = 1000 K vrednosti: v območju Ljubljanskega in Splitskega pošt. in ček. ravnateljstva vsi poštni uradi.

C. Vrečnike (paketi majhnega obsega, ki se prevažajo v vrečah): 1. v območju Sarajevskega pošt. in ček. ravnateljstva vsi poštni uradi. 2. poštni uradi pod E.

D. Denarna pima do 250 D = 1000 K, kakor pod B.

E. Denarna pisma brez razlike:

1. poštni uradi pod A in C.
2. sledeči poštni uradi:

Ada, Apatin, Baja, Bela crkva, Bjelovar, Brod, Djakovo, Gospič, Karlovac, Koprivnica, Krapina, Križevci, Kula, Mitrovica, Nova Gradiška, Novi Sad, Novi Vrbas, Ogulin, Osijek, Palanka, Pančevo, Petrinja, Petrovaradin, Požega, Ruma, Senta, Sisak, Sombor, Senj, Stari Bečej, Subotica, Turski Bečej, Varaždin, Vel. Bečkerek, Vel. Kikinda, Vinkovci, Virovitica, Vršac, Vukovar, Zemun, Zombolja.

F. Poštne in čekovne nakaznice se dostavljajo z nakazanimi zneski na dom: pri vseh pod A do E označenih poštnih uradih.

G. Ekspresne pošiljke se dostavljajo ali obvestijo po posebnem slugi samo v času od 6. do 21. ure.

Posiljke čez 10 kg teže in čez 1000 D = 4000 K vrednosti se samo obvestijo naslovniku.

Ekspresna dostava (obvestitev) se vrši samo v krajevnem dostavnem okolišu poštnega urada. Izven tega okoliša se te pošiljke dostavljajo (obvestijo) med rednim dostavnim obhodom.

Splošne opazke.

Odpošiljatelj ima pred izročitvijo paketa preskrbeti izvozno ocarinjenje blaga, če se v kraju nahaja carinarna. Na spremnici in pošiljki označi carina izvršeno poslovanje.

V krajih brez car. urada posreduje pošta izvozni car. pregled. Za to posredovanje se plača 3 D = 12 K. Za vse nastale stroške pri tem poslovanju se dvigne od odpošiljatelja primerna jamčevina in se po odjavi ocar. urada obračuna s stranko.

Glede raznih omejitev ter posameznih uvoznih določil v inozemstvo, naj stranke zahtevajo pri poštnih uradih pojasnil.

Pristojbine v poštno-carinskem poslovanju.

a) Za posredovanje pri carinjenju poštnih paketov se dvigne od vsakega paketa 3— D = 12— K

b) Pri uvoznih paketih se računa še tantijema po 0.20 D = 0.80 K.

c) Kolekovine je plačati:

za vsako poštno spremnico po 0.20 D = 0.80 K;
za vsako carinsko napoved 0.20 D = 0.80 K;
za vsako prilogo (izvirnostno spričevalo, atest itd.) po 0.20 D = 0.80 K;
za vsako carinsko pobotnico 0.50 D = 2— K.

d) V posameznih slučajih se zaračunajo še stroški za strokovno preiskušnjo, analizo itd., potem pristojbine za puncovanje in žigosanje, pri predmetih, ki so temu postopanju podvrženi.

e) Dostavnina oz. obvestnina je plačati za paket čez 5 kg pri določilih za tuzemstvo.

f) Za pošiljke pisemske pošte, ki vsebujejo carini podvržene predmete, se plača samo odmerjena car. pristojbina ter kolekovina za pobotnico.

Carinsko pregledane pošiljke se poštno in carinsko zapečatijo ter je priporočljivo, da se naslovniki pred sprejemom o neoskrunjenosti uradnih pečatov prepričajo, sicer pa lahko zahtevajo komisijonelo ugotovitev vsebine.

Če stranka domneva, da se je carinska pristojbina napačno odmerila, lahko zahteva ponovni carinski pregled. V tem slučaju odkloni sprejem pošiljke in izroči tozadevno pismeno izjavo oddajnemu poštnemu uradu. Izjavi je priložiti kolek po 1 D.

Od uspeha ponovnega pregleda je odvisno, če se ji potem pristojbine pod a do e še enkrat zaračunajo ali ne.

Če naslovnik sploh odklanja sprejem ocarinjene pošiljke, vrne se vsota, obremenjena s pristojbinami pod b do e v inozemstvo ter se s povratno poštnino vred izterjajo od odpošiljatelja.

Dopustnost tajnopisnih privatnih brzojavk v inozemskem prometu. Glede privatnih tajnopisnih brzojavk v inozemskem prometu je smatrati po čl. VII., točka 2, mednarodne brzojavne pogodbe za brzojavke v odprtem slogu (navadnem jeziku) tudi one, v katerih so vse trgovske marke, potem črke katere označujejo svetovne trgovske znake, skrajšani izrazi, kakršni so običajni v navadnem ali trgovskem dopisovanju (kakor fob, cif, cal, svp), borzni tečaji in drugi taki izrazi. Take brzojavke so torej v inozemskem prometu dovoljene. Kar se tiče trgovskih brzojavk s tajnopisnim besedilom (v tajnem ali dogovorjenem slogu) je dovoljena uporaba takih brzojavk v mednarodnem (inozemskem) brzojavnem prometu, ako je vsebina napisana po mednarodnem kodu A, B, C, to pa samo trgovskim podjetjem in denarnim zavodom. Ti morajo brzojavni postaji, pri kateri oddajajo svoje brzojavke, izročiti ključ teh šifer. Uradi imajo predlagati ravnateljstvu sezname onih podjetij in denarnih zavodov, ki so po tej naredbi pooblašteni predajati v gojenjem smislu pisane brzojavke. V tuzemskem prometu niso sedaj dovoljene nikakršne tajnopisne privatne brzojavke, razen borznih tečajev, ako se ujema z borznimi poročili, ki jih izdajajo državne borze v Zagrebu in Beogradu.

Naznanila trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

Cenik za poljedelske stroje neke ter za strožnice neke nemške tvrdke je interesentom na vpogled pri trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani.

Švedske žage in nože za stroje ponuja neka velika eksportna tvrdka. Naslov te tvrdke je interesentom na razpolago pri trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani.

Nakup in prodaja žita in žitnih izdelkov. Neka tvrdka se ponuja kot posredovalka za nakup in prodajo žita in žitnih izdelkov potom produktivne borze, katera je ustanovljena v Novem Sadu. Interesentom je naslov na razpolago pri trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani.

Cenik za poljedelske stroje neke nemške tvrdke je interesentom na vpogled pri trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani.

Dobava, prodaja.

Ponovna ponudna obravnava: 1. za prevzem tesarskih, krovskih, kleparskih, strelovodnih, mizarskih, ključavn-

čarskih, pleskarskih in slikarskih in vodovodnih del pri adaptaciji okrajnega sodišča v Brežicah; 2. a) za prevzem vpeljave električne razsvetljave pri okrajnem sodišču na Vranskem; 2. b) pri kmetijski šoli na Grmu; 3. za prevzem preureditve vodne preskrbe v moški kaznišnici v Mariboru in 4. preureditev del v realni gimnaziji v Novem mestu do dne 31. oktobra t. l. ob enajstih po nalogu ministrstva za zgradbe pri graoventi direkciji v Ljubljani, Turjaški trg št. 1, II. nadstropje, v sobi št. 2. — Podatke, pojasnila in ofertne pripomočke obiljavajo interesenti med uradnimi urami pri oddelku IV. b gradbene direkcije, za dela pod 1. tudi pri gradbenem vodstvu v Brežicah, pod 2. b) in 4. pri okrajni gradbeni sekciji v Novem mestu in pod 3. pri okrajni gradbeni sekciji v Mariboru. Ponudbe morajo biti zapečatene, kolokovane s koikom za 20 dinarjev, opremljene s potrdilom, da je pri finančni deželni blagajni v Ljubljani ali v Mariboru, odnosno pri davčnem uradu v Brežicah ali v Novem mestu vplačan vadij v znesku 5% ponudne vsote, z izjavo, da ponudnik v celoti sprejme stavbne pogoje, in končno z dovolitvijo ministrstva za zgradbe, da se sme ponudnik udeleževati javnih licitacij.

Razno.

Odlikovani funkcionarji ljubljanskega velikega semnja. Ministrski svet je podpisal ukaz, s katerim se odlikujejo funkcionarji ljubljanskega velikega semnja z redom sv. Save. Odlikovani so: gg. Fran Bonač, Dragotin Hribar, Vinko Majdič, Peter Kozina, dr. Krisper in še nekateri drugi. — Odlikovana sta tudi načelnika oddelkov ministrstva trgovine in industrije v Ljubljani in Zagrebu, gg. vl. svetnik dr. R. Marn in Maksimovič.

Seznamek začasnih zakonov, uredb, pravilnikov in odločb ministrskega sveta in drugih aktov in odlokov z določenim rokom trajanja, zakonskega značaja, izdanih v času od dne 1. decembra 1918 do dne, ko se je proglasila ustava, poslanih zakonodajnemu odboru narodne skupščine kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev po členu 130 ustave v revizijo, razglašajo »Uradni list« pokrajinske uprave za Slovenijo, št. 128 z dne 24. oktobra t. l. pod točko 316.

Razdelitev naše države na oblasti. Ožji odbor je priporočil ministrskemu svetu, da predloži parlamentu upravno razdelitev države na 25 oblasti.

Velik požar na beogradskem kolo-dvoru. V ponedeljek ob 10. zvečer je nenadoma nastal v centralnem skladišču beogradske železniške postaje velik po-

žar, ki se je z vso naglico širil in je ob-jel tudi barako za dvorni vlak. Požar je uničil centralno skladišče in kurilnico. Umcenega je mnogo blaga. Škoda znaša 3 milijone dinarjev.

10 milijonov hr škode je povzročil požar, ki je izbruhnil v prosti hiši v Be-netkan.

Nov priročen pristojbenik izide tekom decembra in bo obsegal na preko 200 straneh v sistematični, abecedno urejem razpredelnici vse pristojbine v smislu novega, sedaj od zakonodajnega odbora narodne skupščine odobrenega začasnega pristojbinskega zakona, kakor tudi vse sodne in pošne pristojbine. Upoštevane so pa tudi še prejšnje, vsled posebnih zakonov in odredb veljavne pristojbine in olajšave. Knjiga stane broširana Din. 10.— kot priporočena tiskovina Din. 11.50, ter je jako praktična in neobhodno potrebna za vse pisarne, urade, trgovce in za privatnike, ki imajo posla z oblastmi. Radi omejene naklade je takoj naročiti pri izdajatelju: dr. Ivan Cerne, Gospodarska pisarna, Ljubljana. Pri naročilih nad 100 izvodov 10% ni, nad 500 izvodov 20% ni popust, denar je vpslati ob naročilu ali pa nakazati na čekovni račun št. 10.368.

Reklamni načrti, besedila in navodila za slikanje reklamnih tabel. Da je dobra reklama za trgovino, industrijo in obrt velikega pomena, je jasno, reklamo pa sestavi tako, da na prvi pogled vzbudi zanimanje vsakega čitatelja — to je umetnost. Zato opozarjamo naše čitatelje na g. Joško Linciča v Oneku pri Kočevju, ki izdeluje vsakovrstne reklamne načrte, sestavlja najoriginalnejša besedila za reklame in daje navodila za slikanje reklamnih desk po najnižjih cenah.

Tržna poročila.

Mariborski živinski trg. Na sejm, ki se je vršil dne 25. oktobra je bilo pripeljanih 5 bikov, 323 krav, 141 volov, 12 telet in 7 konj, skupno 4888 glav. Cene so bile sledeče: debeli voli kg žive teže 14 do 17, polpitani 12 do 14, plemenski 10 do 12, biki za klanje 9 do 10, klavne krave, debele 12 do 14, plemenske 7 do 12, molzne 12 do 16, breje 12 do 16, mlada živina 7 do 12, teleta 11 do 14, svinje plemenske kg žive teže 28 do 32, polpitane svinje za klanje kg mrtve teže 34 do 38, krave za klobase kg žive teže 5.50 do 7. Cene mesa: volovsko I. vrste 22 do 24 K, II. vrste 18 do 20, meso bikov, krav in telic 16 K; telečje meso I. vrste 18, II. vrste 16; sveže svinjsko meso 32 kron za kg.

Kolonijalno blago.

Sladkor. Newyork: Centrifugal: 4 do 4.11 (4.10—4.12).

London po cw: West indian crystal ab skladišče 44/—, Tates Brownish bis good coloury 37/6, Lyles yellow crystals 46/6, Muscavadoes 39/—, Tates castor 54—, cubes 56/6, crushed 53/—, granulated 5/16, und white 4/66, Lyles no. 2 granulated and white 51/—.

Trst: Sladkor kristal 225 lir, v kockah prompt 275 lir. Kristal za november 210, v kockah 250.

Kakao: Marsilja po 50 kg v frankih. Bahia fair 125—130, good fair 130—135, superieur 140—145, Trinite middligred 142—145, plantation 145—148, Véné-zuela naturel corriente 155—150, superieur 150—160, tené corriente 155—160, tené superieur 160—410, Guayaquil Arriba superieur 160—165, Haiti ordinaire 105—110, République Dominicaine 118 do 122, San-Thomé ordinaire 120—122, superior 140—145. Cameroun courant 112—1118, superieur fermenté Victoria 135—140, Accra et similaire de la cote occidentale l'Afrique fermenté courant 125—130, dito fermenté en fin 120—132, Martinique, Guadeloupe courant 168—170, Cote d'Ivoire 1/2 droits, courant 145 do 150, fermenté 150—152, Gabon fermenté 172—175.

Hamburg po 50 kg od skladišča: Akra fina M 1175, Akra dobra 1125 M, Thome Superior 1325 M, Thome fini 1275 M, Thome dober 1125 M, Bahia superior 1350 M, Trinidad Plant. 1375 M, Trinidad srednji 1250 M, Machala 1300 mark.

Borza.

Zagreb, devize: Berlin 178—181, Bukarešta 210—214, Milan 1150—1170, London 1170—1175, Newyork ček 294.50 do 295.50, Pariz 2050—2110, Praga 304 do 305, Švica 5300, Dunaj 7.50—7.85, Budimpešta 39.50—41, valute: dolarji 291—293.50, avstrijske krone 9 do 9.50, rublji 14—15, marke 180—185, lei 205—206, lire 1140—1150.

Jadranska banka 1650—1800. Ljub. kreditna banka 880—895. Narodna banka 495—505. Trbov. premogokop. družba 830.

Curih, devize: Berlin 3.25, Newyork 5.50, London 21.60, Pariz 41.10, Milan 21.60, Praga 5.65, Budimpešta 0.12, Zagreb 1.85, Bukarešta 3.80, Varšava 0.12, Dunaj 0.27, avstr. žigosane krone 0.18.

Sava Sekulić

agenturno - komis. zavod v Sarajevu sprejema zastopstva kakor tudi vsakovrstno blago v komisijo.

Lanišče in predivo platno

zamenja v mehanična vrvarna, terilnica in predilnica Anton Šinkovec, Kranj, Grosuplje.

BRAKO MIRNA najmoderneje urejena tovarna za izdelovanje pil

iz prvovrstnega materiala in v vsaki množini. Prevzemajo se tudi stare pile v novo nasekanja.

Brata Kolenc, Mirna, Dolenjsko

Cene zmerne. Pazite na znamko: Brako, Mirna. Izvršitev točna.

Dobra in najcenejša postrežba!

Slovenski trgovci! Vaš lastni zavod je, ki Vam ga kliče stanovska zavednost v spomin!

Slovenska trgovska delniška družba

Centrala: Ljubljana. (Ravnatelj Robert Walland.) Resljeva cesta 22 (v lastnem poslopju) poleg glav. kolodvora

Uvoz in izvoz. Vedno po možnosti spopolnjena velika zaloga kolonijalnega in špecerijskega blaga. Banaška moka in deželni pri-deiki. Spirit in žganje.

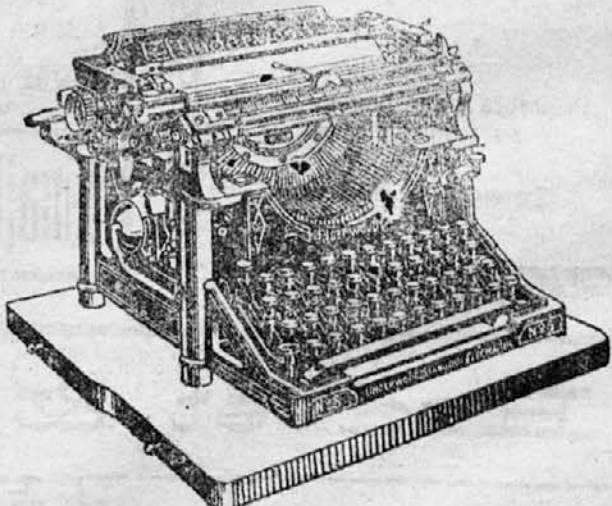
Železniški oddelček se opusti in preostala zaloga se po znižanih cenah odda Podružnica na Rakeku in v Sevnici. Tel. (interurb.) 464. Telegrami Trgovska družba. Zahtevajte cenik!

Underwood

najboljši ameriški pisalni stroj sedanosti

Opalograph

razmnoževalni aparat, razmnožuje strojno in ročno pisavo potom neizrabljive stekl. plošče.

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo:

The Rex Co. Ljubljana, Gradišče 10. Moderno urejena popravilnica vseh pisalnih strojev.

SLOVENSKA BANKA

LJUBLJANA, Krekov trg 10, nasproti „Mesnega Doma“

Obreštuje najugodnejše vloge na knjižice in v tekočem računu. - Izvršuje se bančne posle najkulantneje.

Vplačana delniška glavnica K 30.000.000.

Telefon št. 567. - Čekovni račun št. 12.200.

Na debelo in drobno najceneje kupite
trgovski in kancelijski
gladek, črtan, kariran
in kvadriran, pismeni
v mapah in škatljah,
ubran (Krepp), svileni,
klosetni in ovojni
razne zvezke za srednje in višje šole,
raznovrstne kuverte in razglednice,
čipke za stelaže ozke in v polah, kredo,
peresa, svinčnike, radirke ter razne
druge pisarniške in šolske potreb-
ščine pri

L. PEVALER, LJUBLJANA,
Židovska ulica 4.

PAPIR

Erjavec & Turk

PRI „ZLATI LOPATI“

trgovina z železnino
in cementom

Ljubljana, Valvazorjev trg 7

preje Hammerschmidt (Mühleisen)
nasproti Križanske cerkve.

Ign. Žargi = „Pri nizki ceni“

Ljubljana, Sv. Petra c. 3.

Trgovina z drobnim, pletenim in modnim
blagom ter raznim perilom in kravatami
na debelo in drobno.

Velika izbira potrebščin za
krojače in šivilje.

Vsakovrstne

slamnike in klobuke

ima vedno veliko zalogo za gospode, dečke
in deklice ter posebno izbrano najnovejših
damskih **Franjo Cerar**, tovarna
modelov. Stob, pošta Domžale pri Ljubljani.

Različne torbice (cekarje), različna stojala za
cvetlice, predpražnike itd. - V popravila se
sprejemajo različni stari klobuki in slamniki
v Ljubljani pri tvrdki Kovačević in Tršan,
Prešernova ul. 5 na dv., vsako sredo in soboto

SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA

LJUBLJANA

Selenburgova ul. 1

Interesna skupnost s Hrvatsko eskomptno banko in
Srbsko banko v Zagrebu.

Kapital 20.000.000 K. - Rezerve okrog 6.000.000 K.

Brzjavni naslov: ESKOMPTNA. - Telefon Interurb. št. 148.

Izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje.

Denarne vloge. - Nakup in prodaja: efektov, deviz,
valut. - Eskompt menic, faktur, terjatev. - Akreditivi.
Borza.

VELETRGOVINA
Gregorc & Verlič
Ljubljana

priporoča

špecerijsko, koloni-
jalno blago in vsako-
vrstno žganje.

Konkurenčne cene — točna postrežba!

Brzjavni: GRELIČ.

Telefon interurb. šte. 246.

Zahtevajte cenike!

Medić, Rakovec & Zankl,

prej:
A. Zankl
sinovi.

Tovarna kemičnih in rudninskih barv ter lakov.

Centrala: Ljubljana. D. z o. z. Skladišče: Novisad.

Brzjavni: Meraki, Ljubljana.

Telefon: 64.

English varnishes:
Angleški laki:

COPAL VARNISH.

Kopalov lak za znotraj.

FINE COPAL VARNISH.

Fini kopalov lak

za znotraj.

SUPERFINE COPAL

BODY VARNISH.

Lak za kočije, najfin.

PINE COPAL CAR-

RIAGE BODY VARNISH.

Lak za kočije, fini.

PALE FLATTING

VERNISH SPRF.

Brusilni fini prep. ak.

PALE FLATTING

VERNISH UNIVERSE

Brusilni prepar. lak.

EXTERIOR COPAL

VERNISH FINE.

Fini zračni lak.

EXTERIOR COPAL

VERNISH SPRF.

Najfinejši zračni rap. lak

PALE SICCATIVE

FLUID

Sikatif, svetel.

DARK SICCATIVE

FLUID.

Sikatif, temen.

SPRF. WELLRIGHT

VERNISH.

Lak za kočijske sta

najfinejši.

Priznana najboljša in
zanesljiva kakovost:
barve za obleke, vse
vrste barv, suhe in olj-
nate, mavec (Gips),
mastenec (Federweiss),
strojno olje, karbolinej,
steklarski in mizarski
klej, pleskarski, slikar-
ski in mizarski čopiči,
kakor tudi drugi v to
stroko spadajoči
predmeti.

„MERAKL“.
Lak za pode.
„MERAKL“.
Linoleum lak za pode.
„MERAKL“.
Emajlni lak.
„MERAKL“.
Brunoline.

English varnishes:
Angleški laki:

JAPAN BLACK

VERNISH.

Lak za gvozdje, Japan.

PINE JAPAN BLACK

VERNISH.

Fini črni japonski lak.

QUECK BLACK

VERNISH

Japon. lak s sikativom.

ISOLATING BLACK

VERNISH.

Izolirni lak.

LIQUID DRIERS PALE

Terebina svetla.

LIQUID DRIERS DEEP.

Terebina temna.

DAMAR VARNISH.

Damarov lak.

ENAMEL VARNISH

WHITE.

Emajl bel.

ENAMEL VARNISH

BLUE, RED, GREEN.

Emajl moder, rdeč,

zelen.

FINE ENAMEL

VERNISH WHITE.

Emajl bel, izredno fin.

Emajlni laki. Pravi firnež. Barva za pode.

Edina razprodaja vseh vrst
specijalnega
mavca - gipsa
za celo kraljevino SHS.

Tvornice: Stanz, Kindberg, Sem-
mering, Schottwien, Puchberg,
Anseewiesen etc., nudi po najnižji
ceni iz svojih zalog:

Ljubljana, Osijek, Novi Sad, Zemun

Kosta Novaković

veletrgovina mavca

Ljubljana, Židovska ulica št. 1.

**Plavžarski
koks**

oddaja tvrdka

Anton Tonejc in drug,
Maribor.

Cena po dogovoru.

Hedžet & Koritnik — Ljubljana

Frančiškanska ulica 4

MANUFAKTURNA
blagovnica na debelo